

Toetskader
Christelijk Lyceum Delft
Hof van Delft

mei 2024

Inleiding	2
Missie en kernwaarden	3
Missie	3
Kernwaarden	3
Waarom toetsen?	4
Diagnostisch	4
Didactisch	4
Pedagogisch	4
Determinering	4
Wat toetsen wij?	5
Specifieke onderdelen	5
Hoe wordt er getoetst?	6
Summatief en formatief	6
Toetsvormen	7
Soorten toetsen en wegingen	8
Becijfering	8
Kwantiteit van toetsen	8
Procedures	10
Programma van Toetsing Onderbouw (PTO)	10
Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)	10
Planning toetsen en toetsweken	11
Beoordeling en rapportage	12
Herkansing	12
Inhaalbeleid	13
Kwaliteit van toetsen	14
Kwaliteitscheck	16
Borging	17

Inleiding

In juni 2018 werden bij het VMBO Maastricht examens van leerlingen ongeldig verklaard. Naar aanleiding hiervan heeft de VO-raad de onafhankelijke Commissie Kwaliteit Schoolexaminering gevraagd onderzoek te doen naar de kwaliteit van schoolexamens.

Zij concludeerde in haar rapport dat de deugdelijkheid van de schoolexaminering in het voortgezet onderwijs in het huidige systeem onvoldoende is gegarandeerd en deed vier aanbevelingen.

- Waardeer en verbeter de verbinding tussen schoolexamen en onderwijsvisie;
- Het schoolexamen dient een afsluitend karakter te hebben;
- Neem de examencommissies op in het Eindexamenbesluit VO;
- Zorg voor meer deskundigheid bij leraren en schoolleiding.

Het Christelijk Lyceum Delft wil zorg dragen voor kwalitatief goed onderwijs om zo onze leerlingen toe te rusten op de toekomst en dat wordt afgerond met een hoogwaardig schoolexamen. Dit is de reden dat er een visie op toetsing en examinering is opgesteld.

Om de visie op toetsing van het Christelijk Lyceum Delft te beantwoorden maken we gebruik van de volgende vier kernvragen:

1. Waarom toetsen wij?
2. Wat toetsen wij?
3. Hoe toetsen wij?
4. Hoe borgen wij?

Wij willen als Christelijk Lyceum Delft de toetsvisie voor klas 1 t/m klas 4 laten aansluiten op onze visie op onderwijs.

In het schoolplan 2022-2025 “Samen leren, zelfbewust groeien” is het volgende opgenomen in het hoofdstuk onderwijs: nagestreefde resultaten en verantwoording.

Doorgaans worden voor de kwaliteit van onderwijs drie invalshoeken genoemd: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Tezamen vormen zij de fundering voor een compleet onderwijsaanbod.

Leren is belangrijker dan toetsen. Bij alle vakken heeft formatief handelen aandacht in de les. Dit impliceert een expliciet geformuleerde toetsvisie. Deze wordt o.a. vormgegeven in PTO's en PTA's.

Er ligt een reglement door de examencommissie eind 22-23.

Een vervolg hierop is een uitvoeringskader toetsen dat niet alleen verantwoording nastreeft, maar vooral gericht moet zijn op het voortdurend onderhouden en verbeteren van toetskwaliteit.

Missie en kernwaarden

Het Christelijk Lyceum Delft is een middelbare school waar wij vertrouwen hebben in onze leerlingen en dus ook in de toekomst. Op het Hof van Delft willen wij onze leerlingen zo veel mogelijk helpen bij de voorbereiding op deze toekomst.

Missie

Wij zijn gericht op een optimale ontwikkeling van onze leerlingen door ons in te zetten voor kwalitatief hoogwaardig, inspirerend en innoverend onderwijs. Wij bieden ze op hun eigen niveau opleiding en begeleiding om dat doel te bereiken. We doen dat op een professionele, lerende en resultaatgerichte manier.

Wij willen onze leerlingen uitdagen en toerusten, zodat zij leren hun talenten in te zetten voor de samenleving. De school is de samenleving in het klein. Gezamenlijk staan we voor een veilige schoolomgeving waarin onze leerlingen opgroeien tot verantwoordelijke en vrije mensen.

Kernwaarden

Een aantal jaren terug heeft het Hof van Delft zich gericht op een verandering van het pedagogisch en didactisch klimaat. Als uitgangspunt is gekozen voor Positive Behaviour Support, waarbij kernwaarden en verwachtingen centraal staan. Samen hebben docenten, leerlingen en ouders gekozen voor de kernwaarden 'Vertrouwen, Veilig, Betrokken en Respectvol'. Deze komen zichtbaar terug op het Hof van Delft en bepalen zo veel mogelijk ons pedagogische en didactisch handelen.

Waarom toetsen?

Binnen het CLD is *leren belangrijker dan toetsen*. Daarentegen is toetsing, in welke vorm dan ook, het middel om het leerproces van de leerling in beeld te krijgen en nemen daarom een belangrijke plek in binnen ons onderwijs.

Op het Hof van Delft kennen wij twee soorten toetsen.

1. Overgangstoetsen
Dit betreft toetsen die meetellen voor de overgang naar een hoger leerjaar. Alle cijfers van de overgangstoetsen vormen samen het eindcijfer. We werken hierbij met een voortschrijdend gemiddelde.
2. Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) / Schoolexametoetsen (SE)
Dit betreft toetsen die meetellen voor het eindexamen. In dit document wordt de term PTA gehanteerd.

Het streven is kwalitatief goede toetsen te ontwikkelen en af te nemen die een goed beeld geven van de kennis en vaardigheden van leerlingen. Hieronder staat beschreven op welke manieren wij toetsing inzetten.

Diagnostisch

Aan het diagnostische doel wordt vaak de eerste aandacht gegeven. Een diagnostische toets houdt de vooruitgang van een leerling bij, laat zien op welke gebieden de leerling zich nog moet ontwikkelen en geeft de docent een beeld of er vooruitgang wordt geboekt of dat er extra aandacht nodig is.

Een diagnostische toets hoeft niet lang en dekkend te zijn. Wel is van belang dat bij een diagnostische toets er aanpassingen kunnen volgen. Docenten kunnen eventueel lessen aanpassen en leerlingen krijgen meer inzicht in hun leerstrategieën en deze veranderen. *Hierbij kan er summatief getoetst worden (cijfer), maar ook formatief gehandeld worden (geen wegende beoordeling). Zie bladzijde 6 voor een specificatie.*

Didactisch

Toetsing draagt bij aan leren. Zo kan een toets leerlingen motiveren om nog eens naar de stof te kijken en na te gaan of de stof beheerst wordt. Als de leerling feedback ontvangt en dus leert van fouten is er de mogelijkheid om hulp te vragen. Aan de docent is de taak om dit te bevorderen.

Pedagogisch

De belangrijkste pedagogische functie van toetsen is motivering. Toetsing kan helpen om te leren, omdat in het algemeen een leerling graag een mooi cijfer wil halen. Daardoor wordt de kans vergroot dat de leerling zijn huiswerk beter maakt en/of beter meedoet in de les. Er moet wel op gelet worden dat leerlingen gemotiveerd blijven en niet alleen maar willen werken voor een cijfer.

Determinering

De resultaten van toetsen vormen vaak de basis waarop een leerling wordt bevorderd, doubleert of slaagt. Hierdoor is het van belang dat er zorg wordt gedragen voor kwalitatief goede toetsen.

Wat toetsen wij?

Op het Hof van Delft staan het leerproces en talentontwikkeling centraal, waarbij wij leerlingen willen uitdagen tot het hoogste niveau. De lesmethoden die worden gebruikt en de daaraan gekoppelde doelen dienen daarbij als uitgangspunt voor toetsing.

Daarnaast geldt dat wij voor de bovenbouw voor de invulling van ons PTA gedeeltelijk gebonden zijn aan de eisen die het College voor Toetsen en Examens (CvTE) stelt.

De inhoud van het schoolexamen op het gebied van vakkennis en vakvaardigheden is in overeenstemming met de preambule per vakgebied zoals deze te vinden zijn op de site van het CvTE en in ons PTA.

Verder zijn er onderdelen die wij onze leerlingen specifiek willen meegeven.

Specifieke onderdelen

Naast de leerstof die op alle scholen is terug te vinden, hebben wij ook onderdelen opgenomen die wij belangrijk vinden voor de ontwikkeling van onze leerlingen.

- Godsdienstige vorming
- Actief burgerschap in de vorm van maatschappelijke stages
- Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB)
- Competentiegericht onderwijs; T&T, LO2, Beeldend, Ondernemen

Daar waar dat mogelijk is proberen wij onze leerlingen zo veel mogelijk zelf een keuze te laten maken op basis van betrokkenheid bij hun eigen ontwikkeling.

Hoe wordt er getoetst?

Summatief en formatief

Zoals eerder aangegeven bestaat er een verschil tussen summatieve toetsing en formatief handelen. Beide vormen komen op de Hof van Delft voor. Hieronder een toelichting wanneer en waarom wij deze vormen gebruiken.

- **Summatief**

De summatieve toetsen worden ingezet om leerlingen te beoordelen op hun eindniveau om zo tot een goede determinatie te komen. Het schoolexamen is dus bij uitstek een **summatieve** beoordeling.

Onze redenen om summatief te toetsen:

- Motivatie (leerlingen leren voor een cijfer)
- Kunnen leerlingen door (naar een volgend jaar)
- Verantwoording leerproces
- Succesbeleving

- **Formatief**

Door formatief te handelen, krijgen leerlingen (en docenten) inzicht in het eigen leerproces door een cyclisch proces dat gericht is op verder leren. Doelgericht onderwijs in plaats van toetsgericht. Vervolgens gaan docent en leerling in gesprek en geven ze samen het leren vorm. Het formatief evalueren levert geen cijfer op dat meetelt bij bevordering of diplomering, maar geeft inzicht in het beheersingsniveau van de leerling.

Onze redenen om formatief te handelen:

- Motivatie (leerlingen worden niet gelijk 'afgerekend' op een prestatie en geeft de leerling ruimte om meer betrokken te zijn bij het eigen leerproces).
- Op het CLD vinden wij *leren belangrijker dan toetsen*.
- Het geeft docent inzicht in de kwaliteit van de lessen en de mogelijkheid om de lessen tijdens het leerproces bij te sturen.

Op de Hof van Delft heeft het merendeel van de toetsen nog een summatief karakter. In de komende jaren willen wij een verschuiving gaan maken naar meer formatief handelen, waarbij de aandacht meer komt te liggen bij het leerproces en eigenaarschap dan bij 'het leren voor een cijfer'. Daarnaast zal door het terugbrengen van het aantal summatieve toetsmomenten het afsluitende karakter van PTA-onderdelen een prominentere plaats krijgen.

Op basis van bovenstaande wil de Hof van Delft toetsen om leerlingen en docenten het vertrouwen en inzicht te geven dat vaardigheden zowel theoretisch als praktisch worden beheerst.

Toetsvormen

Niet elke vaardigheid kan op dezelfde manier worden getoetst. Hieronder staan de verschillende toetsvormen genoemd zoals we die op het Hof van Delft gebruiken.

- **Schriftelijk**
De leerlingen geven schriftelijk antwoord op de toetsvragen. Een schriftelijke toets kan zowel analoog als digitaal afgenomen worden. Binnen de schriftelijke toetsen maken wij een onderscheid tussen repetities en schriftelijke overhoringen.
- **Mondeling**
Een mondelinge toets is een evaluatievorm waarbij aan de hand van een gesprek tussen de docent en de leerling wordt nagegaan in welke mate de leerling de vooropgestelde doelstellingen beheerst.
- **Kijk/luistertoets**
Een toets waarin de leerlingen uitsluitend vragen krijgen aan de hand van beeld/geluidsmateriaal.
- **Praktische opdracht**
Een (begeleide) praktische opdracht of proef is bedoeld om leerstof beter te begrijpen of vaardigheden te oefenen. Uitkomsten van een praktische opdracht kunnen onder andere mondeling of schriftelijk gepresenteerd worden.
- **Handelingsdeel**
Leerlingen voltooien één of meer opdrachten. Deze kunnen praktisch van aard zijn, maar ook in de vorm van verslag/presentatie/andersoortige afsluiting. Handelingsopdrachten moeten voldoende worden afgerond en worden niet beoordeeld met een cijfer, maar met een O/V/G.
- **Andere praktische vormen**
Spreekbeurt, uitvoering bij muziek, demonstratie bij gym.

Soorten toetsen en wegingen

De verschillende termen voor becijferde toetsvormen kunnen verwarring veroorzaken. Daarom spreken we over:

- Repetities waarin een grote hoeveelheid kennis wordt gemeten (**weging 3**)
- Schriftelijke overhoringen (waarin een kleine hoeveelheid kennis wordt gemeten) of mondelinge overhoringen, praktische opdrachten, werkstuk, etc (**weging 1 of 2**).
- Gesprekken of spreekbeurten n.a.v. gelezen boeken, werkstukken e.d. (**weging 1 of 2**)
- Praktische opdrachten (**weging 1 of 2**), handelingsdelen (**O/V/G**)
- Toetsen zonder voor- en nawerk (kijk- en luistertoets, kleine opdracht in de les, etc)

Voor toetsen die deel uitmaken van het PTA in de bovenbouw worden afwijkende wegingen gehanteerd, waarbij het gehele programma een weging van 100(%) heeft.

Becijfering

We geven cijfers tussen 1 en 10, met één decimaal. Het is ook mogelijk te werken met O(nvoldoende), V(olddoende) en G(oed).

Kwantiteit van toetsen

Door het zoveel mogelijk spreiden van toetsmomenten, proberen we leerlingen zo min mogelijk toetsdruk te laten ervaren. Om duidelijkheid en eenduidigheid te creëren, werken wij met met onderstaande richtlijnen voor de kwantiteit van toetsing.

Per vak per schooljaar	Maximaal 8x repetitie en 4x een toets met andere weging Minimaal 4 cijfers (bij 0,5 op de lessentabel minimaal 2 cijfers).
Per vak per rapportperiode (4 maal)	Drie beoordelingen waarvan maximaal twee een repetitie mogen zijn. Minimaal 1 cijfer.
Per week heeft een leerling	Maximaal 3x repetitie en 2x een toets met weging 2 of 1.*
Per dag heeft een leerling	Maximaal 1x repetitie en 1x een toets met weging 2 of 1.*

* Dit maximum geldt niet voor individueel inhaalwerk, PO's, handelingsdelen en toetsvormen waar geen voor- en nawerk aan besteed hoeft te worden. Dit kan bijvoorbeeld een luistertoets of maakopdracht zijn die tijdens een les voor een cijfer uitgevoerd wordt. Om de telling van toetsen in SomToday kloppend te houden, worden de toetsvormen zonder voor- en nawerk niet als toets opgegeven.

Opmerkingen:

- De toetsen tijdens een toetsweek vallen buiten deze richtlijnen.
- Clustervakken in de bovenbouw kunnen in overleg met de klas afwijken van de richtlijnen.
- Leerlingen met extra vakken ([lessentabel](#)) kunnen meer dan het bovengenoemde aantal toetsen opgegeven krijgen.

Procedures

Om overzicht te krijgen in het aantal toetsen, de toetsdruk inzichtelijk te maken en leerlingen eigenaarschap te geven, werken wij op het Hof van Delft met een PTO en een PTA.

Programma van Toetsing Onderbouw (PTO)

In het Programma van Toetsing Onderbouw staan alle toetsen benoemd die een leerling gedurende het schooljaar af moet ronden. Het doorlopend gemiddelde van deze cijfers vormen voor elk vak het eindresultaat voor het overgangsrapport.

Het Programma van Toetsing Onderbouw is per leerjaar opgedeeld in 4 perioden waarin het volgende wordt aangegeven:

- Omschrijving toetsstof
- Toetsvorm
- Duur
- Weging
- Herkansbaar
- Kerndoelen

Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

In het PTA staan alle toetsen benoemd die een leerling voor het schoolexamen af moet ronden. Het gemiddelde van deze cijfers vormen samen het eindresultaat van het schoolexamen voor een betreffend vak.

In het PTA staat per vak het volgende aangegeven:

- Omschrijving van de toetsstof
- De toetsvorm
- Afnamemoment (PTA 1, 2 of 3)
- De weging
- Herkansbaar
- Eindtermen uit het examenprogramma

Alle stof die tijdens een PTA-toets wordt afgenomen, wordt als afgerond beschouwd en zal dus niet meer terugkomen in daaropvolgende toetsen.

Voor het afnemen van toetsen die onder het examen vallen, gelden de procedures zoals beschreven in het examenreglement.

Planning toetsen en toetsweken

Bij de het opgeven van toetsen en het inrichting van een toetsweek wordt gewerkt binnen de volgende kaders:

- In alle leerjaren kunnen toetsen gedurende een lesweek worden afgenomen;
- Voor toetsen die tijdens de les worden afgenomen is geen exacte datum opgenomen in het PTA en PTO. Leerlingen worden uiterlijk één week voorafgaand aan een toets geïnformeerd. De docent noteert het toetsmoment in SOMtoday.
- In de les voor de repetitie hebben de leerlingen de gelegenheid tot het stellen van vragen over de repetitiestof. Daarvoor moet de hele stof behandeld zijn;
- Een toets in een reguliere lesweek mag maximaal 1 lesuur duren. Leerlingen met recht op tijdsverlenging krijgen 25% extra tijd. De vaksectie kan er ook voor kiezen het aantal vragen voor de betreffende leerling te verminderen, waarbij rekening wordt gehouden dat alle doelen wel worden getoetst;

Specifiek voor toetsweken geldt:

- In de leerjaren 1 t/m 3 is er één toetsweek. In leerjaar 4 zijn er twee toetsweken;
- Het rooster voor de toetsing die plaatsvindt in een toetsweek wordt minimaal één week vooraf gepubliceerd in SOMtoday.
- Voor PTA-toetsen geldt het examenreglement.
- We plannen in een lesweek voorafgaand aan de toetsweek geen summatieve toetsen (uitzondering is mogelijk na overleg met de teamleider van de afdeling);
- We hanteren het reguliere rooster in de week voor de toetsperiode;
- Start toetsperiode zoveel mogelijk op maandag;
- We plannen maximaal 2 toetsen op een dag (in geval bij mondelinge toetsen kan hiervan worden afgeweken);
- Tussen twee toetsen hebben leerlingen een pauze;
- Afhankelijk van het aantal toetsen kan een toetsweek meer dan 5 schooldagen duren.

Geplande toetsweken:

Leerjaar	toetsweek mavo
1 M/H	1x einde van het schooljaar
1 H	1x einde van het schooljaar
2 M/H	1x einde van het schooljaar
2H	1x einde van het schooljaar
3 M	1x einde van het schooljaar (PTA)
3 H	1x einde van het schooljaar
4 M	2x na iedere periode (PTA) + CE

Beoordeling en rapportage

- Er kunnen omstandigheden zijn waardoor de leerling buiten zijn schuld belemmerd wordt bij het maken van een toets. Dit ter beoordeling van de docent. In dat geval zal daarmee bij de beoordeling van de toets rekening worden gehouden. Indien nodig kan besloten worden om een nieuwe toets af te nemen.
- Een docent beoordeelt een afgenomen toets binnen 10 lesdagen nadat deze is afgenomen, tenzij er zich bijzondere omstandigheden voordoen, dit ter beoordeling van de teamleider. De normen van de beoordeling worden door de docent meegedeeld en toegelicht.
- Beoordelingen worden door de vakdocent in Somtoday ingevoerd.
- Een toets wordt na beoordeling door de docent met de leerling besproken.
- Een volgende toets die inhoudelijk samenhangt met de vorige toets kan niet gegeven worden voordat de vorige toets besproken is.
- Toetsen worden niet meegegeven naar huis. Een leerling en diens ouders hebben recht om de toets na beoordeling op school in te zien. Indien een leerling het niet eens is met de beoordeling moet hij dit terstond na inzage kenbaar maken aan de docent die de toets heeft afgenomen. Als de leerling en de docent het niet eens worden, is er beroep mogelijk bij de teamleider. De teamleider neemt, eventueel in overleg met de directeur, een besluit.
- De docent die de leerling betrapt op fraude bij een toets, kan maatregelen treffen door voor het werk een 1 toe te kennen. Wanneer de leerling het niet eens is met de maatregel kan hij hiertegen beroep aantekenen bij de teamleider. De teamleider neemt, eventueel in overleg met de directeur, een besluit.
- Indien een werkstuk meetelt voor een rapportcijfer of PTA, dient van tevoren bekend te zijn aan welke normen het moet voldoen, wanneer het gereed moet zijn en welke sancties er staan op het te laat of niet inleveren ervan.
- Als er op grond van de studieresultaten maatregelen getroffen worden (bijv. extra lessen, huiswerk maken onder toezicht, doubleren enz.), dienen deze zo mogelijk voorafgaande aan de uitvoering van die maatregelen met de leerling - en indien deze minderjarig is, met zijn ouders - besproken te worden.
- Over de wijze van berekening van de cijfers op het (eind)rapport, dient voor 1 oktober duidelijkheid te worden gegeven.
- De regelgeving in het examenreglement inclusief PTA kan afwijken van het hierboven geformuleerde. In dat geval is het examenreglement doorslaggevend.

Herkansing

Door formatief te handelen en te toetsen gaan wij ervan uit dat de uitslag van een summatieve toets geen verrassing mag zijn. Voor summatieve toetsen geldt dan ook dat deze niet worden herkanst. Uitzondering zijn toetsen die vallen binnen het PTA-programma. Hiervoor geldt het examenreglement.

Inhaalbeleid

Hieronder de procedure bij het inhalen van gemist werk uitgaande van repetities en PTA's.

Geoorloofd absent tijdens toetsmoment

- Bij geoorloofde afwezigheid (**jouw ouders hebben je vooraf bij de administratie afgemeld**), wordt er door de administratie een inhaalmoment gepland in Somtoday. Dit is bij voorkeur op een dinsdagmiddag (houd dus rekening met bijbaantjes, doktersbezoeken, etc.). Je moet dit zelf in je rooster in de gaten houden.

Geoorloofd absent tijdens het inhaalmoment

- Bij geoorloofde afwezigheid (**jouw ouders hebben je vooraf bij de administratie afgemeld**), wordt er door de administratie een ander moment ingepland. Bij voorkeur de volgende dag (of anders zo snel mogelijk), houd hier dus zelf al rekening mee. Je wordt via de mail op de hoogte gesteld en er verschijnt geen melding in Somtoday. Inhalen kan plaatsvinden tijdens een lesuur.

Ongeoorloofd absent

- Bij ongeoorloofde afwezigheid tijdens een toets- of inhaalmoment, wordt het werk beoordeeld met het cijfer 1.

Als er onderbouwde redenen worden aangedragen kan de teamleider (in overleg met de examencommissie) besluiten om een extra inhaalmogelijkheid aan te bieden.

Gemist werk anders dan repetities en pta's:

Schriftelijke overhoring:

- Gemiste so's moeten binnen twee weken na de eerste afnamedatum zijn ingehaald.
- Leerlingen die **geoorloofd** absent zijn tijdens een so, maken na terugkomst op school een afspraak met de docent om het so in te halen.
- Van leerlingen die **ongeoorloofd** absent zijn tijdens een so, wordt het werk beoordeeld met het cijfer 1.
- So's worden bij voorkeur in het vaklokaal ingehaald.

Bij het niet (op tijd) inhalen wordt het werk beoordeeld met een 1.

Praktische opdracht / verslagen:

Je levert de praktische opdracht of het verslag in op de afgesproken datum en tijdstip.

Als je de praktische opdracht of het verslag niet tijdig inlevert, geldt het volgende:

- Het tweede inlevermoment is na twee schooldagen (2 x 24 uur): je krijgt dan 1 punt (op een schaal van 10) aftrek voor het te laat inleveren.
- Als je ook op de tweede inleverdatum je praktische opdracht niet hebt ingeleverd, dan is er sprake van "onregelmatigheden" en krijg je het cijfer 1.0.

Kwaliteit van toetsen

Naast de kwantiteit van toetsen voelen wij ook de noodzaak om de kwaliteit van onze toetsen te borgen. De hieronder genoemde punten vinden wij daarbij van belang.

Valide

Eerlijk toetsen is een belangrijke voorwaarde voor goede toetsing. Dit betekent dat de onderwerpen vanuit de leerstof eerlijk verdeeld moeten zijn. Bovendien staan de verschillende cognitieve niveaus of denkvaardigheden in een goede verhouding tot elkaar. Binnen het CLD gebruiken we bijvoorbeeld OBIT en RTTI om de denkvaardigheden per toetsvraag te onderscheiden.

OBIT

O = *Onthouden*

Achterhalen of de leerling de geleerde stof kan onthouden en herinneren.

B = *Begrijpen*

Achterhalen of een leerling vragen kan beantwoorden gericht op het begrip van een bepaalde inhoud.

I = *Integreren*

Achterhalen of een leerling meerdere denkstappen kan zetten en daarbij bepaalde kennis (nieuwe en oude) kan verbinden.

T = *Toepassen*

Met deze vragen moet een leerling kennis gebruiken in een nieuwe onvoorspelbare situatie. De denkstappen moeten leerlingen hierbij zelf bedenken.

RTTI

R = Reproductie

Vragen waarmee achterhaald kan worden of de leerling de geleerde stof kan reproduceren.

T = Training

Vragen waarmee de leerling moet kunnen aantonen dat wat hij geleerd heeft, kan toepassen in situaties die hij al geoefend heeft of in situaties die daar sterk op lijken.

T = Transfer

Vragen waarmee een leerling kan laten zien dat hij het geleerde in nieuwe situaties kan gebruiken.

I = Inzicht

Met deze vragen moet een leerling zelf de context en methode bepalen om tot een oplossing te komen.

Betrouwbaar

Een eerlijke toets meet objectief en dus zonder waardeoordeel. De uitslag is eenduidig en onafhankelijk van de beoordelaar. De randvoorwaarden voor de toetsomstandigheden zijn gelijk en op orde (tijd, ruimte, manier van afname: online; mondeling; etc., eventuele hulpmiddelen en devices).

Betekenisvol

Een eerlijke toets sluit niet alleen aan bij de belevingswereld van de leerlingen, maar past ook bij hun denk- en ontwikkelingsniveau. De toetsvorm past goed bij de vooraf geformuleerde en bij de leerlingen bekende leerdoelen. Leerlingen begrijpen dan ook de toetsuitslag, waardoor de toetsing bijdraagt aan hun leerproces. Om het leerproces te ondersteunen en betekenisvol te maken kan een

docent na de toetsuitslag formatief handelen inzetten en samen met leerlingen reflecteren, nieuwe (sub)doelen formuleren en zo werken aan verwerving van nieuwe kennis en vaardigheden.

Effectief

Een eerlijke toets is geconstrueerd aan de hand van leerdoelen en stimuleert leerlingen om op de meest effectieve manier te leren. Het is daardoor bij de leerlingen bekend welke onderdelen ze op welk niveau moeten beheersen.

Ontwikkelingsgericht

Een eerlijke toets geeft inzicht in de ontwikkeling van de individuele leerling. Een goede toets is daarom leerdoel- en criteriumgericht. Met andere woorden, de resultaten worden in kaart gebracht aan de hand van gestelde succescriteria en/of referentiekaders. Dit geeft zowel de leerling als de docent inzicht in het pad naar het gestelde doel. Het toont ook waar de leerling zich op dat pad bevindt en in welke fase hij of zij zich ophoudt op de weg naar het gestelde leerdoel.

Eerlijke kans

Elke toets moet de leerling een eerlijke kans bieden om te laten zien wat hij of zij kan. Een goede toets wordt op het juiste moment in het leerproces afgenomen; deze is niet te moeilijk en ook niet te makkelijk. De tijdsduur van de toets past bij het niveau. De prestaties van een leerling zullen bij voorkeur niet met andere leerlingen vergeleken worden. Het is beter om die prestaties te relateren aan de eerdere prestaties van die specifieke leerling. Op deze manier worden leerlingen verder geholpen op hun ontwikkelpad.

Feedback

Leerlingen ontvangen tussentijdse feedback of een vorm van een formatieve toets om te bepalen waar ze in het leerproces staan en welke vaardigheden ze nog moeten verwerven om het leerdoel te bepalen.

Bij formatief handelen staat niet zozeer het oordeel of het cijfer centraal, maar eerder het gesprek over het proces en de uitkomsten, kortom het leren leren. Dit is per definitie een individueel traject, gebaseerd op de door de leerling zelf gestelde doelen, eventueel in samenspraak met de docent.

Transparant

Een eerlijke toets is transparant. Dat betekent dat het voor leerlingen duidelijk is wat er getoetst wordt en hoe. Dit kunnen leerlingen terug vinden in het PTA en examenreglement. Tevens kunnen leerlingen daar de toetsprocedure vinden en hoe het eindcijfer tot stand komt. Bij transparantie hoort ook het beschikbaar stellen van voorbeeldvragen en het duidelijk maken van de beoordelingscriteria door beoordelingsformulieren en rubrics reeds voor het toetsmoment en/of in de oefenperiode vrij te geven.

Uitvoerbaarheid

Onder uitvoerbaarheid worden praktische zaken verstaan, zoals het regelen van een of meerdere lokalen, het inroosteren van de toetsen en de reservering van tijd, zodat leerlingen de toets kunnen maken. Bovendien is het ook belangrijk om rekening te houden met de tijd voor docenten die de toetsen ontwikkelen en maken en het werk van leerlingen na moeten kijken. Zij moeten ruim voldoende tijd krijgen om toetsen te ontwikkelen, na te kijken en overleggen over de resultaten ten opzichte van de gestelde leerdoelen.

Kwaliteitscheck

Om de kwaliteit te kunnen waarborgen, gebruiken wij de **Checklist kwaliteit toets** van het SLO.

Inhoudsvaliditeit.	<ul style="list-style-type: none"> • Dekt de toets de behandelde leerstof? • Wordt alle kennis getoetst op het gewenste beheersingsniveau? • Worden alle relevante beheersingsaspecten van een vaardigheid getoetst? • Dekt de toets of opdracht alle gewenste leerdoelen in voldoende mate af? 	
Begripsvaliditeit	<ul style="list-style-type: none"> • Toetst de toets wat hij moet toetsen? 	
Betrouwbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Is ervoor gezorgd dat bij de beoordeling verschillende beoordelaars tot hetzelfde resultaat komen? • Is ervoor gezorgd dat vergelijkbare prestaties hetzelfde beoordeeld worden? 	
Specificiteit	<ul style="list-style-type: none"> • Is de toets alleen goed te maken als de leerling de stof beheerst? 	
Moeilijkheid	<ul style="list-style-type: none"> • Past de moeilijkheidsgraad van de toets bij het niveau van de leerlingen? 	
Discriminerend vermogen	<ul style="list-style-type: none"> • Is ervoor gezorgd dat de toets onderscheid maakt tussen leerlingen die de stof beheersen en leerlingen die de stof niet beheersen? 	
Transparantie	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn de leerlingen goed op de toets voorbereid? Hebben ze bijvoorbeeld kunnen deelnemen aan proeftoetsen? • Weten de leerlingen wat zij in de toets te verwachten hebben en waarop zij precies worden beoordeeld? • Kunnen leerlingen zien wat in de toets belangrijk is? Bijvoorbeeld doordat vermeld wordt welk aantal punten een leerling per vraag kan behalen. 	
Beschikbare tijd	<ul style="list-style-type: none"> • Is de toets te maken in de beschikbare tijd? 	
Taalgebruik en vormgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Is de lay-out duidelijk en functioneel? • Zijn eventuele illustraties duidelijk en functioneel? • Is er voldoende ondersteuning in de vorm van illustratiemateriaal? • Zijn de vragen duidelijk en ondubbelzinnig? • Worden (dubbele) ontkenningen vermeden? • Is alle (omringende) tekst bij de vragen nodig? • Worden onnodig lange zinnen vermeden? 	

Borging

Uiteindelijk ligt de kwaliteit voor een toets bij de vaksectie, waarbij we de volgende verwachtingen hebben om de kwaliteit daadwerkelijk te borgen.

- De Checklist kwaliteit toets wordt gebruikt.
- Een toets wordt samengesteld aan de hand van een toetsmatrijs.
- Een toets en correctiemodel is samengesteld door meer dan één docent.
- De vaksectie bepaalt in gezamenlijkheid de normering van de betreffende toets.
- De sectie bepaalt de verschillende soorten toetsmethoden binnen de jaarlagen.
- De sectie analyseert elke periode de resultaten die beschikbaar worden gesteld en past daar waar nodig aan.
- De examencommissie stelt samen met de sectie vast of er aan de toetsborging is voldaan.
- Schoolleiding en sectievoorzitter evalueren jaarlijks de uitvoering van het toetsbeleid.